

# **Lausunto: Vesialueen ruoppaaminen Palvan ja Velkuanmaan lossiväylillä sekä ruoppausmassojen läjittäminen mereen, Naantali ja Parainen**

Ympäristö- ja rakennuslautakunta 30.09.2025 § 37

1165/11.01.01.03/2024

Valmistelija

Ympäristöpäällikkö Saija Kajala

Asia

Dnro ESAVI/31410/2024

Etelä-Suomen aluehallintovirasto pyytää Naantalin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen lausuntoa Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hakemuksesta vesialueen ruoppaamiseksi Palvan ja Velkuanmaan lossiväylillä sekä ruoppausmassojen läjittämiseksi mereen. Lausunto pyydetään 13.10.2025 mennessä.

Kuulutus ja hakemusasiakirjat ovat luettavissa 13.10.2025 asti osoitteessa <https://ylupa.avi.fi/fi-FI/asia/2945759>.

Hakemuksen sisältö

Varsinais-Suomen ELY-keskus hakee vesilain mukaista lupaa ruoppaukselle ja louhinnalle sekä Suomen aluevesillä tapahtuvalle vesiläjäytykselle. Hakemus koskee Palvan ja Velkuanmaan lossiväylien parantamista. Palvan lossi liikennöi Teersalon ja Palvan saaren välillä ja Velkuanmaan lossi Palvan ja Velkuanmaan saaren välillä. Lauttaväyliä on syvennettävä ja levennettävä, jotta uusi lauttakalusto pystyy liikennöimään reiteillä. Lossiväylät syvennetään haraussyvyYTEEN -3,86 m N2000 (-4,0 m MW2020).

Tavoitteena on parantaa lossiliikenteen energiatehokkuutta ja vähentää lossiliikenteen ilmastopäästöjä valtakunnallisesti vähintään 50 % vuoteen 2030 mennessä vuosien 2010–2015 keskiarvotasosta. Tähän liittyen Varsinais-Suomen ELY-keskus kilpailuttaa lauttaliikenteen liikennöintiä seuraaville sopimuskausille. Maantielauttaliikenteen hankintastrategian tavoitteena on, että lauttakalusto uudistuu, lauttaliikenteen ympäristöystävällisyys paranee ja lauttapaikkojen painorajoitukset poistuvat. Merikohteilla uuden kaluston on tarkoitus aloittaa liikennöinti mahdollisesti vuonna 2030. Uudet lautat ovat nykyisiä lauttoja suurempia. Tähän liittyen on tarpeen parantaa ja syventää olemassa olevia lauttaväyliä. Osa väylistä on jo nykyisellään ahtaita tai matalia.

Tällä hetkellä Palvan lossireitillä liikennöivän lautan 147 suurin pituus on 36,3 m, suurin leveys 6,8 m, syväys 2,2 m ja hyötykuorma 60 tonnia. Henkilöautoja mahtuu kyytiin noin 14. Uusi lossi tulee olemaan jonkin verran nykyistä lossia suurempi ja kantavuuden on tarkoitus nousta 90 tonniin. Liikennemäärät vaihtelevat suuresti vuoden mittaan ja vilkkaimpaan aikaan heinäkuussa liikennemäärä on ollut keskimäärin noin 265 ajoneuvoa/vrk ja tammi-helmikuussa noin 80–90 ajoneuvoa/vrk. Ylityksiä kertyi vuonna 2021 yhteensä 25 067 ja vuonna 2022 yhteensä 24 913. Tällä hetkellä Velkuanmaan lossireitillä liikennöivän lautan 171 suurin

pituus on 27,3 m, suurin leveys 6,8 m, syväys 1,8 m ja hyötykuorma 44 tonnia. Henkilöautoja mahtuu kyytiin noin 10. Uusi lossi tulee olemaan jonkin verran nykyistä lossia suurempi ja kantavuuden on tarkoitus nousta 90 tonniin. Liikennemäärät vaihtelevat suuresti vuoden mittaan ja vilkkaimpaan aikaan heinäkuussa liikennemäärä on ollut keskimäärin 95 ajoneuvoa/vrk ja talvikuukausina noin 25–30 ajoneuvoa/vrk. Ylityksiä kertyi vuonna 2021 yhteensä 20 095 ja vuonna 2022 yhteensä 19 440.

Palvan lossin ruoppausalueet sijoittuvat lauttapaikkojen edustalle. Massoja syntyy yhteensä noin 1000 m<sup>3</sup>kr ja ruopattavan alueen pinta-ala on yhteensä noin 1900 m<sup>2</sup>tr. Ruopattavat massat koostuvat löyhistä, keskitiiviistä ja tiiviistä maalajeista. Velkuanmaan lossin ruoppaus- ja louhinta-alueet sijoittuvat lauttapaikkojen edustalle ja lisäksi louhitaan pieni alue keskeltä lauttaväylää. Ruopattavia massoja syntyy yhteensä noin 2200 m<sup>3</sup>kr ja ruopattavan alueen pinta-ala on yhteensä noin 3700 m<sup>2</sup>tr. Ruopattavat massat koostuvat löyhistä, keskitiiviistä ja tiiviistä maalajeista. Louhittavia massoja syntyy yhteensä noin 1100 m<sup>3</sup>kr ja louhittavan alueen pinta-ala on yhteensä noin 1500 m<sup>2</sup>tr. Ruopattavia ja louhittavia massoja syntyy siis yhteensä 3300 m<sup>3</sup>kr.

Ruoppausmassojen haitta-ainepitoisuuksia ei ole tutkittu. Sedimenttien ruoppaus- ja läjitysohjeen (Ympäristöministeriö 2015) mukaan "haitta-ainetutkimuksia ei edellytetä, mikäli toimintahistoriatietojen perusteella on ilmeistä, ettei alue sijaitse merkityksellisten kuormituslähteiden vaikutuspiirissä ja jos jompikumpi seuraavista ehdoista täyttyy: 1) ruopattava aines koostuu lähes yksinomaan hiekasta, sorasta tai kivistä, tai 2) kohteesta vuosittain ruopattava määrä ei ylitä 10 000 tonnia". Hakijan arvion mukaan kohde täyttää ehdot, sillä hakijan tiedossa ei ole merkityksellisiä kuormituslähteitä ja määrä on alle 10 000 tonnia. Lossiliikenteen päästöt vesistöön arvioidaan vähäisiksi.

Ruoppausmassat molemmilta lossikohteilta läjitetään mereen Kummelgrundin koillispuolelle Hevosluodonaukon pohjoisosaan. Läjitysalue sijaitsee osittain Isokari-Lövsjär väylän väyläalueella Paraisten kunnassa. Läjitysalue sijaitsee noin 9,2 km Velkuanmaan lossista ja 11,3 km Palvan lossista lounaaseen. Ruoppausmassan kuljetukset tulee toteuttaa siten, ettei ruoppausmassoja pääse valumaan proomusta vesistöön. Läjitysalueelle on tarkoitus läjittää massoja useista Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ruoppaushankkeista, jotka liittyvät lossiväylien parantamiseen. Läjitysalue on riittävän suuri kaikille massoille huomioiden myös työvarat ja ruoppausmassan löyhtyminen ruoppauksen aikana. Läjitysalue edustaa valotonta liejupohjaa, jolla ei esiinny vesikasvillisuutta. Läjitysalue täyttää hyvän läjityspaikan kriteerit. Alue muodostaa kaakkois-luodesuuntaisen, reunoiltaan melko symmetrisen ja hyvin suljetun syvänteen. Matalataajuusluotauksen perusteella alueen syväne on peittynyt lähes kauttaaltaan n. 2 m paksuun liejusavikerrokseen, jotka ovat sedimentaatiopohjalle tyypillisiä maalajeja. Alueella ei havaittu erosionaalisia sedimenttirakenteita. Alueelta otettu näyte oli osittain tummaa liejumaista savea ja osittain kiinteämpää siltistä vaaleaa savea, jonka päällä oli ohut kerros vaaleaa savea. Havaittavissa oli kevyt rikin haju. Läjitysmassojen kulkeutuminen sedimentaatiopohjalta on korkeintaan hyvin vähäistä.

Louheet otetaan maihin ja sijoitetaan soveltuvaan maanrakennuskohteeseen.

Hanke on tarkoitus toteuttaa aikaisintaan vuoden 2026 syksyllä tai vuoden 2027 aikana lupapäätöksen saatua lainvoiman. Työt on esitetty tehtäväksi 1.9.–30.4. välisenä aikana. Palvan lossin ruoppausten kestoksi arvioidaan

noin 2–3 viikkoa ja Velkuanmaan lossin ruoppauksen ja louhintojen kestoksi noin 5–10 viikkoa. Kummallakaan lossilla ei ole varalauttapaikkoja. Lossiliikenne voidaan pysäyttää klo 23:00-05:00 väliseksi ajaksi ruoppaus- ja louhintatöitä varten.

Noin 500 metrin säteellä Teersalon lauttapaikan ruoppausalueesta sijaitsee 20 asuinrakennusta, 4 lomarakennusta sekä useita muita pienempiä rakennuksia. Palvan itäisen lauttapaikan ruoppausalueesta noin 500 metrin etäisyydellä sijaitsee 10 asuinrakennusta, 12 lomarakennusta sekä useita muita pienempiä rakennuksia. Noin 300 metrin etäisyydellä Teersalon lauttapaikan ruoppausalueesta kaakkoon sijaitsee Teersalon uimapaikka. Noin 500 metrin säteellä Palvan läntisen lauttapaikan ruoppausalueesta sijaitsee yksi asuinrakennus, 12 lomarakennusta sekä useita muita pienempiä rakennuksia. Velkuanmaan lauttapaikan ruoppausalueesta noin 500 metrin etäisyydellä sijaitsee 4 lomarakennusta sekä useita muita pienempiä rakennuksia.

Hankkeen merkittävimmät haitat ovat ruoppauksen, louhinnan ja läjityksen aiheuttama veden samentuminen ja kiintoaineksen leviäminen, merenpohjan häiriintyminen, melu ja keskeytykset lossiliikenteeseen. Haitat ovat tilapäisiä ja paikallisia.

Oheismateriaali:

- Yleiskartta
- Läjityssuunnitelmapaketti

Ratkaisuvalta

Hallintosääntö § 26

Esittelijä

Ympäristöpäällikkö

Päätösehdotus

Naantalin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisena toimiva ympäristö- ja rakennuslautakunta toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Vesistöön läjitetyistä ruoppausmassoista voi olla haittaa kalastolle ja muille vesieläimille aiheuttaen pohjan liettymistä ja vesipatsaan samentumista. Tämän takia tulisi pyrkiä ensisijaisesti maaläjäyttykseen. Hakemuksessa ei ole kuvattu tarkemmin, miten on päädytty meriläjäyttykseen maaläjäyttyksen sijaan. Hakija on tehnyt meriläjäytysalueiden selvityksen, jonka pohjalta on valikoitunut nyt esitetty läjityspaikka. Hakemusta tulisi täydentää kuitenkin vielä sedimentin laatututkimuksin, minkä perusteella voidaan varmentaa ruoppausmassojen mereen läjityskelpoisuus.

Hakemusasiakirjan mukaan (s. 12) ”Läjäytysalueen läheisyydessä ei sijaitse VELMU-karttapalvelun tietojen mukaan luontodirektiivin luontotyyppisiä jokisuistot, kapeat murtovesilahdet, laajat matalat lahdet tai rannikon laguunit. Kummelgrund ja lähiluodot edustavat potentiaalisesti riutat-luontotyyppiä (Suomen ympäristökeskus 2025)”. Kummelgrund ja lähiluodot edustavat luontodirektiivin luontotyyppiä ulkosaariston luodot ja saaret, jonka määritelmään kuuluvat myös niitä ympäröivät vedenalaiset pohjat ja näiden kasvillisuus. Riutat ovat vedenalaisia merenpohjasta kohoavia kallioita, joita Velmu-karttapalvelun mukaan myös sijaitsee läjäytysalueen läheisyydessä.

Hakemusta varten ei paikallisia vedenalaisen luonnon selvityksiä ole tehty eikä pohjaeläimiä ole tutkittu. Tiedot perustuvat jollakin etäisyydellä tehtyihin havaintoihin tai VELMU-mallinnusaineistoon. Meriläjäytysalueen läheisyydessä on tehty melko vähän vedenalaisia kartoituksia. Hakemukseen koottujen tietojen perusteella todellisia vaikutuksia eliöstölle ei pysty täten täysin luotettavasti arvioimaan. Vedenalaisen luonnon

inventoinnit tulisi toteuttaa ainakin Porinklopin läheisyydessä Velkuanmaan lossiväylän keskiosissa, sillä alueella ja alueen läheisyydessä, jossa hankkeen louhintoja aiotaan toteuttaa.

Ruoppaustöiden ja ruoppausmassojen läjityksen toteutuksessa tulee käyttää parasta tekniikkaa ympäristöhaittojen minimoimiseksi ja ympäristövaikutusten leviämisen estämiseksi.

Työn toteutusaikataulussa tulee ottaa huomioon mahdollisten alueella pesivien lintujen pesimärauha, ja paikallisen kalaston kutuajat. Myös läheisten asukkaiden huomioimiseksi tulee noudattaa kohtuullisia työaikoja meluavimpien työvaiheiden osalta. Tähän liittyen tulee huolehtia läheisten häiriintyvien kohteiden riittävästä tiedottamisesta ennen toiminnan aloittamista. Samalla pyydetään ilmoittamaan hankkeen alkamisesta ja tarkemmasta toteutusaikataulusta sekä hankkeesta vastaavan yhteystiedoista Naantalin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

#### Kokouskäsitelmä

Asian käsittelyn yhteydessä ympäristöpäällikkö esitti lisättäväksi lausuntoonsa seuraavat kappaleet:

Turun kaupungin ympäristönsuojelulta saatujen, ja lintutietopalvelu Tiiraan kirjattujen tietojen mukaan Jataniemenaukko on merkittävä koirashaahkojen, kalkkaiden, pesinnän jälkeinen lepäilyalue. Alueella oleskelee ja ruokailee vuosittain ainakin joidenkin viikkojen ajan, mahdollisesti pitempäänkin, satoja kalkkaita. Suurin Tiiraan ilmoitettu määrä on 1 500, mutta määrät saattavat olla suurempiakin. Tämän vuoksi on syytä olettaa, että alueen sinisimpukkapohjat ovat ainakin paikoin hyvässä kunnossa.

Turun kaupungin ympäristönsuojelu on seurannut osana saaristolintulaskentojaan Kummelgrundin, Tallgrundin sekä Hämähäkkien pesimälinnustoa vuodesta 1997. Vaikka saaristolintujen kannat ovatkin voimakkaasti taantuneet, pesii luodoilla edelleen haahkan (EN) lisäksi mm. n. 20 paria selkälökkeja (EN), n. 60 paria harmaalökkeja (VU) ja joitakin pareja isokoskeloita (NT) sekä tukkakoskeloita (NT).

Nyt suunniteltu läjitysalue lähialueineen on ainakin linnuston osalta luontoarvoiltaan merkittävä. Alueella ruokaileva ja pesivä linnusto indikoivat osaltaan, että vesistön ja vedenalaisen luonnon tila on alueella hyvä tarjoten riittävästi ravintoa linnuille. Ennen kuin läjitys alueelle voidaan sallia, on alueen meriluontotyytit kartoitettava läjityshankkeen koko vaikutusalueelta ja varmistettava, että ne säilyvät elinvoimaisina vielä mahdollisen toimenpiteen jälkeenkin.

#### Muutettu päätösehdotus

Naantalin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisena toimiva ympäristö- ja rakennuslautakunta toteaa lausuntoaan seuraavaa:

Vesistöön läjitetyistä ruoppausmassoista voi olla haittaa kalastolle ja muille vesieliöille aiheuttaen pohjan liettymistä ja vesipatsaan samentumista. Tämän takia tulisi pyrkiä ensisijaisesti maaläjitukseen. Hakemuksessa ei ole kuvattu tarkemmin, miten on päädytty meriläjitukseen maaläjitetyksen sijaan. Hakija on tehnyt meriläjitysalueiden selvityksen, jonka pohjalta on valikoitunut nyt esitetty läjityspaikka. Hakemusta tulisi täydentää kuitenkin vielä sedimentin laatututkimuksin, minkä perusteella voidaan varmentaa ruoppausmassojen mereen läjituskelpoisuus.

Hakemusasiakirjan mukaan (s. 12) "Läjitysalueen läheisyydessä ei sijaitse VELMU-karttapalvelun tietojen mukaan luontodirektiivin luontotyyppejä jokisuistot, kapeat murtovesilahdet, laajat matalat lahdet tai rannikon

laguunit. Kummelgrund ja lähiluodot edustavat potentiaalisesti riutat-luontotyyppiä (Suomen ympäristökeskus 2025)". Kummelgrund ja lähiluodot edustavat luontodirektiivin luontotyyppiä ulkosaariston luodot ja saaret, jonka määritelmään kuuluvat myös niitä ympäröivät vedenalaiset pohjat ja näiden kasvillisuus. Riutat ovat vedenalaisia merenpohjasta kohoavia kallioita, joita Velmu-karttapalvelun mukaan myös sijaitsee läjitysalueen läheisyydessä.

Hakemusta varten ei paikallisia vedenalaisen luonnon selvityksiä ole tehty eikä pohjaeläimiä ole tutkittu. Tiedot perustuvat jollakin etäisyydellä tehtyihin havaintoihin tai VELMU-mallinnusaineistoon. Meriläjitysalueen läheisyydessä on tehty melko vähän vedenalaisia kartoituksia. Hakemukseen koottujen tietojen perusteella todellisia vaikutuksia eliöstölle ei pysty täten täysin luotettavasti arvioimaan. Vedenalaisen luonnon inventoinnit tulisi toteuttaa ainakin Porinklopin läheisyydessä Velkuanmaan lossiväylän keskiosissa, sillä alueella ja alueen läheisyydessä, jossa hankkeen louhintoja aiotaan toteuttaa.

Turun kaupungin ympäristönsuojelulta saatujen, ja lintutietopalvelu Tiiraan kirjattujen tietojen mukaan Jataniemenaukko on merkittävä koirashaahkojen, kalkkaiden, pesinnän jälkeinen lepäilyalue. Alueella oleskelee ja ruokailee vuosittain ainakin joidenkin viikkojen ajan, mahdollisesti pitempäänkin, satoja kalkkaita. Suurin Tiiraan ilmoitettu määrä on 1500, mutta määrät saattavat olla suurempiakin. Tämän vuoksi on syytä olettaa, että alueen sinisimpukkapohjat ovat ainakin paikoin hyvässä kunnossa.

Turun kaupungin ympäristönsuojelu on seurannut osana saaristolintulaskentojaan Kummelgrundin, Tallgrundin sekä Hämähäkkien pesimälinnustoa vuodesta 1997. Vaikka saaristolintujen kannat ovatkin voimakkaasti taantuneet, pesii luodoilla edelleen haahkan (EN) lisäksi mm. n. 20 paria selkälökkeja (EN), n. 60 paria harmaalokkeja (VU) ja joitakin pareja isokoskeloita (NT) sekä tukkakoskeloita (NT).

Nyt suunniteltu läjitysalue lähialueineen on ainakin linnuston osalta luontoarvoiltaan merkittävä. Alueella ruokaileva ja pesivä linnusto indikoivat osaltaan, että vesistön ja vedenalaisen luonnon tila on alueella hyvä tarjoten riittävästi ravintoa linnuille. Ennen kuin läjitys alueelle voidaan sallia, on alueen meriluontotyytit kartoitettava läjityshankkeen koko vaikutusalueelta ja varmistettava, että ne säilyvät elinvoimaisina vielä mahdollisen toimenpiteen jälkeenkin.

Ruoppaustöiden ja ruoppausmassojen läjityksen toteutuksessa tulee käyttää parasta tekniikkaa ympäristöhaittojen minimoimiseksi ja ympäristövaikutusten leviämisen estämiseksi.

Työn toteutusaikataulussa tulee ottaa huomioon mahdollisten alueella pesivien lintujen pesimärauha, ja paikallisen kalaston kutuajat. Myös läheisten asukkaiden huomioimiseksi tulee noudattaa kohtuullisia työaikoja meluavimpien työvaiheiden osalta. Tähän liittyen tulee huolehtia läheisten häiriintyvien kohteiden riittävästä tiedottamisesta ennen toiminnan aloittamista. Samalla pyydetään ilmoittamaan hankkeen alkamisesta ja tarkemmasta toteutusaikataulusta sekä hankkeesta vastaavan yhteystiedoista Naantalın kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Päätös Ympäristöpäällikön muutettu päätösehdotus hyväksyttiin.